

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze diplomové práce

**Analýza vývoje dávek státní sociální podpory v
České republice**

Jana Červinská

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn:

Tato diplomová práce se zabývá analýzou vývoje dávek státní sociální podpory v České republice v období let 2007 až 2015. Přináší přehled o změnách u jednotlivých dávek státní sociální podpory od roku 2007, popisuje podmínky těchto dávek, za kterých jsou poskytovány v současnosti a představuje návrhy k jejich zefektivnění. Součástí práce je také popis vývoje celkových výdajů na dávky státní sociální podpory v období let 2007 až 2015 a jejich struktury v roce 2015.

Klíčová slova:

Klíčová slova – státní sociální podpora, dávky státní sociální podpory, rozhodný příjem, životní minimum, rodina, nezaopatřené dítě.

Cíl a metodika:**Cíl práce:**

Hlavním cílem diplomové práce je analýza vývoje dávek státní sociální podpory v České republice v období od roku 2007 do roku 2015, včetně zhodnocení současných podmínek u jednotlivých dávek státní sociální podpory a navržení možných úprav k jejich zefektivnění. Aby mohlo být těchto cílů dosaženo, je potřeba splnit ještě dílčí cíle, kterými jsou:

- získání poznatků o dané problematice prostudováním příslušné odborné literatury a internetových zdrojů,
- shromáždění dat potřebných pro vypracování praktické části práce a následně jejich zpracování.

Metodika:

Diplomová práce je rozdělena na části teoretická východiska (tj. teoretická část), vlastní práce (tj. praktická část), výsledky a diskuse a závěr. Samotnému zpracování práce předchází prostudování odborné literatury a internetových zdrojů, na jejichž základě je

vypracována teoretická část práce. Následuje shromažďování dat pro vypracování praktické části práce. Data jsou čerpána převážně z informačních zdrojů Ministerstva práce a sociálních věcí. V praktické části jsou postupně vymezeny jednotlivé dávky, jsou zde popsány jejich změny od roku 2007 do současnosti a jejich vývoj za sledované období. U vybraných dávek je uveden názorný příklad. Dále je zde zobrazen a popsán vývoj celkových výdajů na dávky státní sociální podpory za období 2007 - 2015 a jejich struktura v roce 2015. V části výsledky a diskuse dochází ke shrnutí nejdůležitějších změn u jednotlivých dávek, ke zhodnocení současných podmínek těchto dávek a k navržení možných úprav k jejich zefektivnění. Pro práci byla zvolena metoda analýzy a syntézy, dále metoda komparace.

Teoretická část:

Práce začíná teoretickou částí, kde jsou popsány informace vztahující se k problematice dávek státní sociální podpory. Je zde popsáno např. sociální zabezpečení, systém státní sociální podpory, dávky státní sociální podpory a jejich členění. Dále jsou zde vymezeny některé pojmy, jako příjem rozhodný pro přiznání dávky, rozhodné období, oprávněná osoba, společně posuzované osoby, nezaopatřené dítě, životní minimum a další. Poslední část teoretických východisek je zaměřena na organizaci a řízení ve věcech státní sociální podpory, kde jsou popsány například náležitosti žádosti o dávku státní sociální podpory nebo výplata dávek.

Praktická část:

Na teoretickou část navazuje část praktická, kde jsou postupně jednotlivé dávky státní sociální podpory nejprve vymezeny, poté jsou uvedeny jejich změny od roku 2007 do současnosti a následně popsán vývoj jejich výdajů v období let 2007 až 2015 a vývoj průměrného měsíčního počtu vyplacených dávek od roku 2007 do roku 2014. U přídatku na dítě a porodného je uveden názorný příklad na porovnání jejich výše a nároku v různých obdobích. Dále je v praktické části zobrazen a popsán vývoj celkových výdajů na dávky státní sociální podpory za období let 2007 až 2015 včetně lineární trendové funkce a jejich struktura v roce 2015. Následuje část výsledky a diskuse, kde jsou shrnuty nejdůležitější

změny u jednotlivých dávek státní sociální podpory, zhodnoceny současné podmínky těchto dávek a navrženy možné úpravy k jejich zefektivnění.

Závěr:

Hlavním přínosem diplomové práce je navržení možných úprav současných podmínek u vybraných dávek státní sociální podpory, které by vedly k jejich zefektivnění. Například u přídatku na dítě bylo navrženo, aby rozhodným obdobím bylo období bezprostředně předcházející období podání žádosti a mělo by se jednat o dobu kratší než jeden rok. Bylo navrženo bezprostředně předcházející kalendářní čtvrtletí, aby mohly být dávky využity v době, kdy je rodina nejvíce potřebuje. Příspěvek na bydlení je dávkou, jejíž výdaje neustále rostou, ale její podmínky potřebné pro přiznání nároku na dávku ani konstrukce stanovení výše této dávky se za celé sledované období nijak nezměnila. Z tohoto důvodu by se měla zvýšit kontrola toho, zda jsou podmínky potřebné pro nárok na příspěvek opravdu plněny, jelikož v případě této dávky dochází často k jejímu zneužívání nemorálními občany. V případě porodného bylo navrženo několik změn. V současné době má na porodné nárok jak žena, která dítě porodí a následně ho odloží do kojeneckého ústavu, tak i osoba, která si dítě převezme do trvalé péče do jednoho roku, pokud splní dané podmínky. Podle mého názoru by na porodné měla mít nárok jen osoba, která o dítě skutečně pečuje. Ženě, která dítě odloží, by nemělo porodné náležet, jelikož je tato dávka určena na pokrytí nákladů spojených s pořízením vybavy dítěte. Také bych navrhovala, aby se porodné stalo opět dávkou netestovanou a bylo vypláceno plošně, jelikož by nemělo řešit finanční situaci rodiny, ale mělo by být bráno jako přidaná hodnota k peněžité pomoci v mateřství. Dále by porodné mohlo být vypláceno na první až třetí dítě v pevných částkách odstupňovaných podle pořadí. Na první narozené dítě ve výši 7 000 Kč, na druhé 5 000 Kč a na třetí 3 000 Kč. Dalším přínosem práce je popis toho, jak změny podmínek u jednotlivých dávek státní sociální podpory ve sledovaném období ovlivnily vývoj výdajů na tyto dávky.

Použitá literatura:

- (1) GREGOROVÁ, Z., GALVAS, M. *Sociální zabezpečení*. 2. vydání. BRNO: Masarykova univerzita, nakladatelství DOPLNĚK. 2005. 280 s. ISBN 80-7239-176-3.
- (2) HALÍŘOVÁ, G., MELOTÍKOVÁ, P. *Praktikum z práva sociálního zabezpečení*. 4. vydání. PRAHA: LEGES, 2015. 168 s. ISBN: 978-80-7502-090-1.
- (3) KAHOUN, V. A KOL. *Sociální zabezpečení. Vybrané kapitoly*. 1. vydání. PRAHA: TRITON, 2009. 448 s. ISBN: 978-80-7387-346-2.
- (4) MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Základní ukazatele z oblasti práce a sociálního zabezpečení v České republice ve vývojových grafech 2013*. 1. vydání. PRAHA: MPSV, 2014. 56 s. ISBN: 978-80-7421-076-1.
- (5) PETRÁŠEK, J. *Sociální politika*. 2. vydání. PRAHA: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2014. 140 s. ISBN: 978-80-7452-033-4.
- (6) SAGIT. *Úplné znění. Sociální zabezpečení*. OSTRAVA-HRABŮVKA: Sagit, 2015. 240 s. ISBN 978-80-7488-095-7.
- (7) MPSV. *Základní ukazatele z oblasti práce a sociálního zabezpečení v České republice ve vývojových grafech 2014*. [on-line]. PRAHA: MPSV, 2015. 56 s. ISBN 978-80-7421-105-8. Dostupný z WWW: <
http://www.mpsv.cz/files/clanky/22947/1743_CZ.pdf >.